

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM , Gyldendal, 1971), s. 207. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952569538592/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

skelligt at afgjøre om hans flydende Tunge, hans virrende Hoved, hans rappe Been, eller hans vimse Hænder ere i fuldest Arbeide; den hele Person er i uophørlig Anstrængelse. For en Skillings tilfældige Profit indhøster han hundrede ydmygende Blik, et halvhundrede spottende Svar, utallige Pøbelforaaanselser, Fornærmelser og Grovheder. Hvert femte Minut springer han fire sex Trapper op i de øverste Stokværk, og pikker paa, for med Døren i Næsen, og ikke sielden forklemt Fingre at pakke sig ned igien. Endelig kommer han aandeløs og udmattet hjem til Middag. Kone og Børn omringe ham, for at erkendte sig om Fangsten – „Acht! Leider! Noch nix!“ Gud veed om han altid faaer noget at spise; men det veed jeg, at faaer han noget, er det jammerligt. Om Eftermiddagen begynder den utaknemmelige Jagt paa nye, til han om Aftenen, udmattet, med uforrettet Sag henslænger sin Stok, sin Byrde, og sig selv i den trøstløse Familie-Reede. Sæt og at han har tilskakret sig – og, om man vil, *tilsnydt* sig nogle Skillinger – betydelig kan Gevinsten umueligen være – hvilken Diævel kunde misunde ham dem? Han har slæbt og slidt og lidt meere derfor end den Christne Bisp i en heel Maaaned for ligesaa mange Tidalersædler.

Jeg har et Par Gange fulgt en saadan Jøde en udslagen halv Dag paa sin Jagt, og været Vidne til dens yderlige Utaknemmelighed, gysende over den ubeskrivelige Nød, og menneskelige Naturforqvakling, der allene kan forklare dens Udholdelse. Jeg følte at det var ligesaa ubilligt, at en saa ulyksalig Skabning at forlange Moralitet i en vis Grad, som af fortørrede Viinstokke at forlange modne Druer – følte, at jeg, i hvis treaarige Phantasie det opstod *første* og *sidste* Gang at forfordle min Broder i Handelen (ved af de Skillinger, hvorfor jeg skulde købe Fløde, at putte den eene i Munden) at jeg, som paa denne Undtagelse nær aldrig har været mig mindste lignende Synd bevidst\*, i *denne Jødes Sted ogsaa vilde snyde* – og lod mig ved hans Gangs Ende snyde af ham med Fornøjelse.

For end nærmere at lære at kiende det Indvortes af Jødegaden, beed jeg med *Sparzet*, som desuden havde i Sinde at købe

\* Man kan for Resten, uden at have begaaet den, staae dybt nok paa de moralske Væsners Trappe.

sig en smuk Vest for billig Priis, paa Krogen af en saadan omvandrende Mede, og besluttede, at følge ham til hans Magazin. Han førte os giennem Vrømmelen til sin Dør, eller rettere Huusets, hvori han med hundrede andre boede\*. Havde der hørt Mod til at gaae ind i Gaden, saa hørte der Dristighed til at vove sig op ad disse Trapper. Haarene reiste sig paa vore Hoveder ved fra den midt om Dagen dødmørke Taarngang af og til at titte ind i de ureene, af Qvinder og Børn opfyldte Sidestuer. Imidlertid fulgte vi ham op i allerøverste Stokværk, hvor han under Taget aabnede en Lem – og nu bestraaede Solen en Pomp og en Uselhed, som jeg aldrig har seet Mage til i Verden. Nogle hundrede Baroner, Officerer, Hovedværks- og Haandværksburscher, Spradebasser og Spidsborgere uden Indhold hængte og laae her imellem og over hinanden. Vi studsede over alle disse *Menneskebind*, især over den uhyre Mængde af glimrende brodeerte Veste – jeg troer ikke, der findes saa mange i hele Kongeriget Dannemark. Det varte længe inden Sparzet blev eenig med sig selv om Valget, og endnu længer inden han blev eenig med Jøden om Prisen. Medens de disputerede herover, i hvilken Tid den arme *Salomon* vist fremtrak og udfoldede over fyrretive Klædninger af al sin Herlighed, bemærkede jeg et usselt Aflukke, hvori hans Familie – i egentligste Forstand sølede. Alt hvad der hører til Livets uundgaaelige Nødvendigheder, fandtes her imellem trende Vægge. De Handlende lode endelig til at være blevne eenige om – ikke at handle. Uagtet Prisen for den valgte Klædning var nedsat til en Femtedeel af det forlangte, fandt *Sparzet* den dog for overdreven – og, trods alle Israelitens Forestillinger, trods mine bedende Miner, da jeg fandt det grusomt, at have foruleiliget den arme Mand saa længe uden Giengæld – blev han haardnakket ved sit Underbud. Tilslidst kom vi, jeg veed ikke selv hvordan, ned af Trappen. „Kiære Sparzet!“ udbrød jeg, „var det christeligt?“ – Jeg maae ved denne Leilighed anmærke, at en vis Art *Ran* og *Tyveris* gaaer i Svang i vor sædelige Verden, som ingen synes at lægge noksom Mærke til, og som dog i mine Tanker er ligesaa

\* Man fortæller, at engang en Ildsvaade, som for endeel Aar siden, lagde 7 af disse Huuse i Aske, gjorde 1200 Personer huusvilde.